

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

IVRIS CANONICI|| SEV PONTIFICII|| PARTITIONES,||

Grégoire, Pierre

[Frankfurt], 1595

VD16 G 2996

10 De verborum obligationib.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63677)

pro eo, quod interest debitoris, quod creditor noluerit restituere instrumenta rei pignolata, leg. fin. de pignora. actio. pro lata & leui culpa, non pro leuissima, nec pro casu fortuito leg. si cum venderet. §. fin. & ibi Bart. & Paul. Castrensis, de pignorat. actio. l. fin. §. fin. eod. tit. facit, lex. ea igitur. eod. tit. & l. qua fortuitis. C. eod. tit. vide de actione pignoratitia, Antonium Neguzantium, tracta. de pignoribus, in tertio membro septime partis.

DE VERBORVM obligationibus.

TITVLVS X.

CAPVT I.

Continuatio, & quid verborum obligatio.

Post contractus re obligantes, dicendum est de obligatione verborum. *a* Hæc tamen verborum obligatio in iure pontificio, non pendet ex formula iuris ciuilis, conceptionis interrogationis præcedentis, & responsionis subsequenter, ex qua nascitur iure ciuili vinculo firmum, quod dicitur stipulatio seu sponsio: *b* cum quid fieri dari vel stipulamur, cum interrogatione verbis facta, & responsione ei conueniente. *c* Nam iure hoc, sufficit pactio, verbalisque ex consensu promissio, omnia scrupulosa interrogandi prius & respondendi postea, necessitate, indeque nascitur obligatio. *d*

SCHOLIA.

a Hic est ordo Iustiniani, in institutionibus iuris ciuilis, & leg. 1. de actio. P. & a nobis quoque antea constitutus.

b l. 1. & 2. de sponsalib. P. Gellius. lib. 4. c. 4. Varro 5. de lingua latina, dum de sponsalibus agit, stipulationes vim aliis obligationibus iure ciuili addunt, at quo ideo omnibus addi possunt, suntque cautionales, id est, per stipulationis adiectionem alii

contractus maiorem cautionem creditoribus addunt, magis quo obligantur ad fidem implendam contrahentes, & ita stipulationis alios contractus in se quodammodo transformant. l. stipulatio, §. conuentionales. l. si ita, 1. 2. 6. §. Chrysofonus, de verb. obligatio. de his stipulationibus agitur in iure ciuili, titulo. de verborum obligationibus, libr. 3. institutionum. tit. 16. & libr. 45. P. tit. 1. & libr. 8. C. tit. 38. de contrah. & committen. stipulat. Item, de pratoris stipulatio. libr. 46. Pand. tit. 5. de diuis. stipulatio. libr. 3. Institution. tit. 19. & de duob. reis stipula. & promitten. eo. tit. 17. & libr. 45. P. tit. 2. & libr. 8. C. tit. 40. nouella 99. & libr. 5. 2. Eclog. a Basilicorum, tit. 43. cap. 2. de stipulat. seruar. libr. 3. institutio. tit. 18. & libr. 45. P. tit. 3. & de inutilib. stipulationi. eod. lib. tit. 20. & in C. nos abunde. lib. 24. Synagmatis iuris, ca. 1. & de action. & obligationibus ciu. c. 2. *c* Sic enim definitur verborum obligatio & stipulatio, in l. 1. §. 1. & l. 5. §. stipulatio, de verb. oblig. apud Iustinian. l. 1. §. verbis, & l. obligamur, §. 2. de verb. obligat. *d* De hac tractatur titulo de pactis, apud Gregoriam. quia & nuda pacto iure pontificio producit actionem, cap. 1. eod. tit. & supra diximus, titulo de pactis. Sicutiam aliquando Leonina constitutio iure ciuili solemnitem verborum suscipit, & sensum, & consonantem intellectum ab utraque parte desiderauit quibuscumque verbis expressum esset, §. quin etiam, de verb. obligat. l. omnes, C. de contrah. vel committend. stipulatio. l. cum lege, C. de episcop. & cleric. Rursum, & ius aliquando, in quibusdam negotiis voluit subintelligendam seu suppleendam ommissam stipulationem, ut in l. vni. de rei uxoria, actio. libr. 5. C. tit. 13. & iure quoque ciuili, si scriptum in aliquo instrumento inueniatur: aliquem promississe, presumitur facta stipulatio utiliter, nisi de contrario doceatur. §. fin. de fideiuss. §. si scriptum, de inutilibus stipulationi. l. sciendum, 30. de verb. obligat. l. 1. & l.

Et l. optima, de contrah. Et commi. stipu. A. C. l. Titia. 134. §. si. de verb. obligat.

CAPVT II.

- 1 Stipulationē distinctio in puras, in diem, sub conditione.
- 2 Certas incertas, diuiduas indiuiduas, iudiciales, pratorias, communes.
- 3 Conuentionales.

1 Verborum obligatio, ¶ aut pura, aut in diem, aut sub conditione fit. *a*

2 Sunt & certæ stipulationes, ¶ quando quid, quale, quantum sit, quod promittitur, apparet; Incertæ, quando non apparet. *b* Sunt & diuiduæ, & indiuiduæ, illæ, pro parte liberationē admittunt, iste nō. *c*

Item aliæ iudiciales, aliæ pratorias, aliæ communes, aliæ conuentionales dicuntur. Iudiciales sunt, quæ a mero iudicis officio proficiuntur: Pratorias quæ ab officio seu imperio pratoris; Cōmunes, quæ ex vtriusque officio iudicis & pratoris præstari possunt.

3 Conuentionales, ¶ quæ ex conuentione contrahentium præstantur, *d* sunt & aliæ expressæ: nempe verbis conceptis, & aperto sermone factæ, & aliæ tacitæ, quando eas interuenisse intra fingunt, & pro adiectis omittas haberi volunt. *e*

SCHOLIA.

a l. omnis stipulatio, de verborum obligat. vide leg. obligationum fere, 44. de actio. Et obligat. P. Pure sunt stipulationes, ut decem aureos dare spondes, in diem, ut decem aureos primis Calendis Martii, dare spondes. Sub conditione, ut si Titius consul fuerit, dabis, &c. dict. §. omnis, Et seq. leg. eum qui calendis, de verbo obligat. Pandect.

b l. stipulationum, 74. Et l. seq. de verbo obligat. P.

c l. in executione, 85. de verbor. obligat. Pandect.

d Hec diuisio explicatur, in titul. de diuisio- nis stipulationum, in 3. libr. institutio iuris

ciuilis, tit. 9. de iudicialibus exemplum in stipulatione cautionis de dolo, vel de persequendo fugituo seruo, vel de restituendo pretio, de pratoris, ut damni infecti, legatorum, adilitia. Communium ut promissio rem pupilli saluam fore, stipulatio de rato. Et vide, l. 5. de verbor. oblig. P. l. 1. de pratoris stipulatio. P. Paulum, libr. 5. sentent. tit. 9. conuentionalium, per se liquent exempla, per totum ius.

B e Vi in rei uxoria actione, Et de dotis restitutione, interposita semper censetur a lege stipulatio. l. unic. de rei uxor. actio. C.

CAPVT III.

De quibus stipulatio fiat.

Deducuntur ¶ in verborum obligatio- nem res mobiles, immobiles, iura, facta, & quæ facienda sunt vel tradenda, vel non. *a* Nisi res nō sint, & esse nō possint, *b* vel sint separata a commercio hominum, ut sacra religiosa, *c* aut sint tales, de quibus non posse pacisci antea docuimus: *d* vel si alienum sit factum, quod nemo stipulatur, nisi sua inter sit, aut pœnam apposuerit promissioni. *e* Neque etiam de re turpi, aut crimine obligatio, & verbali promissione contrahitur, f. nec de similibus vetitis.

SCHOLIA,

D a §. non solum, de verbor. obligatio. §. 1. de inutilibus stipulatio. apud Iustinia. sic matrimonium, sponsalia, verbis Et consensu contrahuntur, ut dicemus postea, capit. ex literis, 7. cap. ex parte, 9. capit. tua, 25. de sponsalibus cum similib. l. 2. de sponsalibus. P.

b §. 2. de inutilibus stipulatio. apud Iustinian. l. impossibile, de regul. iur. P. l. 1. §. si id quod dari, de actio.

E c l. inter stipulantem, §. sacram, de verb. oblig. §. idem iuris, de inutilibus stipul.

d Superiori titulo, de pactis.

e l. stipulatio, in prin. Et §. si alteri, de verbo oblig. Pand. §. si quis alium, Et §. alteri, de inutil. stipul. apud Iustinian.

Aaa

f capit. 1. & fin. de conditio. apposit. §. quod turpi, de inutilibus stipulationi. l. generaliter. & l. veluti, de verbor. obligat. P. Cicero 3. Officior.

CAPVT IIII.

Quis stipuletur.

MVtum, † neque stipulari, aut verbis promittere posse palam est, † neque surdum, qui verba non audit, † non absentem, non infantem: † furiosi etiam, sed aliis rationibus, vt & pupilli ab stipulatione remouentur, vt & docuimus in pactis. e

SCHOLIA.

- a ca. cum apud, 22. de sponsalibus. §. multum, de inutilibus stipulationibus. l. 1. §. multum, de verbo. oblig. P. l. 1. §. huic proximus, & §. multum, de actionibus.
- b l. 1. §. fin. & l. in quibuscunque, 48. de act. Pandect.
- c §. item verborum obligatio, de inutilibus stipulationibus. apud Iustinian. l. 3. C. eod. tit. l. 1. de verborum obligatio. P. Potest tamen aliuunde nempe ex consensu sine verbis colligi obligatio absentis. Potest & presumi stipulatio, etiam si de verbis eius non constat, si in instrumēto obligationis inter presentes contracta interuenisse, vel omnia, solemniter acta fuisse, dicatur. l. sciendum, 30. de verbo. oblig. l. si scriptum, de inutilibus stipulationibus. cum similib.
- d Quia infans fari non potest, ideo verbis non dicitur obligari, l. 1. & l. mulier, 7. de verbo. oblig.
- e Propter defectum iudicii, & prohibitionem legis. l. cum prater, in Pandect. cum similibus a nobis superiori titulo, de pactis, expositis.

CAP. V.

De formula stipulandi.

Verba stipulationis † concipi possunt, pure in diem, sub conditione, vt alia obligationes quæ verbis ordinantur. a Si modo, qui verba concipiunt, illis, quæ proferunt, consentiant, & intentione contra-

ahendi dicant, non etiam, si ioco vel alio animo, b vel per errorem respondeant, aut extra negotium, de quo agitur. c Nihil autem interest, quibus verbis id fiat, dummodo de consensu cum dictis cōstet, sublati prius stipulandi solemnibus. d Adicitur, & pœnæ nomine, aliquando certa summa, vt, si promissum non fiat, præstetur. e Subiicitur, & doli clausula, dolum malum promissioni abesse, abfuturum. ve esse. f

SCHOLIA.

- a Vi dictum paulo ante in diuisione.
- b Tractatur, in c. tua nos, 16. de sponsalibus. l. obligationum substantia, 3. §. verborum quoque obligatio, de actio. l. 1. §. 3. & l. 7. §. 12. de pactis. P.
- c l. si de aliare, de inutilibus stipulationibus. l. inter stipulationem, 83. §. si Stychum, & l. continuus, 137. §. 1. de verbo. oblig. §. 1. l. Iulia. 7. & l. pater, 17. de doli excepti.
- d l. omnes stipulationes de contrahen. & cōmut. stipul. C. Cicero 1. de legibus & in topicis, stipulationum formulas prius iuris auctores composuisse ait, & ex eorum consilio & auctoritate stipulationes, restipulationesque factas, vt & idem in oratore, & pro Roscio Camerino ostendit.
- e l. inficiando, §. 1. de furis. P. l. si pœnam, & l. cum quid, de verbo. oblig. P. l. si procurator, si quis cautionibus. P.
- f l. stipulationes commodissimum, l. doli mali clausula, leg. ex ea, leg. qui Roma. §. Flauius Hermes, de verbo. obligat. Quare si stipulatio sit inutilis, vel imperfecta, ex doli clausula incerti competit actio, ad stipulationem utiliter interponendam vel perficiendam l. ex ea parte, 121. de verbo. oblig. vt in leg. si sine, 22. §. si in stipulatione, rem ratam haberi. P.

CAP. VI.

- 1 De effectu & sine stipulationis.
- 2 Et prescriptis verbis actione.

Per obligationē stipulationis, † querit quis sibi, a actionē, & aliis quorum potestati

restiti subiectus fuerit, *b* vel illis, quorum **A** nomine egerit, vel fuerit stipulatus. *c* Actio autem duplex, si non satisfiat promissioni, nempe & condictio certi, si certa sit stipulatio, & ex stipulatu, si incerta. *d* Si duo sint rei stipulandi, singulis in solidum competit actio, item si duo vel plures sint rei promittendi, in singulos in solidum actio datur. *e* Finis, & intentio stipulantium seu stipulationis, firmare fidem in obligatione seu cōtractu, cui adiiicitur, datam, & inde etiam stipulatio nomen habet, *f* & proinde fere omnibus cōtractibus & obligationibus solet adiiici. *g*

¹ Quod si verba sint obscura † promissionis, expl. cabuntur contra eum, in cuius fuit potestate latius concipere, & contra stipulatorem. *h* Sed si stipulatio quidem adiecta non sit conventioni, verba autem apposita conventionē determinent, sicut ea conventio nō possit nomine a iure definito proprio determinari, nec possit proprio nomine actionis obligatus conveniri, datur p̄scriptis verbis actio, ut ex cōtractibus innominatis, do ut des, do ut facias, facio ut des, facio ut facias.

S C H O L I A.

a Inventa enim sunt stipulationes huiusmodi, vel obligationes, ad hoc, ut quisque acquirat sibi, quodque sua intersit. §. alteri, de mutilibus stipulatio. apud Iustin. l. stipulatio, §. alteri, de verbor. obligat. P. Ideo ibidem dicitur, neminem regulariter alteri posse stipulari, nisi sua intersit alteri dari, quod & ibi illustratur exemplis. Tūc autem agitur, & stipulatio committi dicitur, cum nō praestatur fides data in promissis. l. ita quis, l. 3 §. ea lege, de verbor. obligat. Pandect.

b Sic ex stipulatione filii familias datur actio patri. l. quodcumque. 45. in princip. & §. fin. de verborum obligat. §. si autem, de stipulat. seruatorum, apud Iustinia. Lege & apud eundem, titulum per quas personas nobis obligatio acquiritur, & seruo stipu-

lante, domino competit actio, §. 1. de stipulatio seruo. vide tit. 3. lib. 45. P.

c Ita procurator acquirit domino actionem, l. si procurator, 79. de verbor. obligat. P. l. quod procurator, 68. de procuratoribus. P. cum similib. notarius infanti vel pupillo, pro quo stipulatur, l. 2. rem pupilli saluam fore, lib. 26. Pandect. tit. 6.

d §. 1. de verbor. obligat. l. si quis certum, si certum petat. P.

e §. ex huiusmodi, de duob. reis, apud Iustin. l. 2. & 3. §. vbi duo, eo. tit. in P. l. 1. 2. 3. C. eod. tit. duo rei stipulandi dicuntur, quando duo vel plures separatim stipulantur, & promissor respondet, utriusque vestrum dabo, vel post omnium interrogationes respondet spondeo. Nam si separatim prius uni, dehinc alteri interroganti respondeat, erunt dua obligationes, ita duo pluresve rei promittendi sunt, si sic dictum, Meum decem aureos dare spondeo, & Sei eisdem decem aureos dare spondeo, si respondeat singuli separatim, spondeo. Et ex huiusmodi stipulationibus, & obligationibus singulis solidum debetur, & promittentes in solidum tenentur in utraque tamen obligatione, unicusque vertitur, & vel alter debitum soluendo, vel alter debitum accipiendo, omnium perimit obligationem, & omnes liberat, §. 1. de duobus reis, l. 1. & l. duos reos, 6. eo. tit. nisi aliud cautum fuerit nominatim, dicit. l. 6. §. duo rei, & l. reos ex tabulis, de duobus reis. l. 3. C. eod. tit. §. 1. Nouella 99. l. decem, 116. de verbor. obligat. Si tamen stipulatio operum sit, dividendi potest actio. l. nemo, 5. de duobus reis, P. vel si promissum proprium cuique sit, veluti est ususfructus, l. si id, 5. eod. tit. de duobus reis, vel nisi creditor a singulis virilem partem acceperit, l. si creditor, 18. C. de pact. vel pro parte singulos convenire velit. l. 3. §. vbi duo, & l. reos promittendi, 11. de duobus reis, P.

f Quia stipulatum firmum apud veteres dicebatur. §. 1. de verbor. obligat. Isidorus. lib. 5. Etymologiarum. c. 24.

g *l. iuris gentium, §. quod fere, de pactis. P. l. cum essent, de seruitutibus rusticorum prædior. P. Iulius Paulus, libr. 2. sententiarum, tit. 2. l. si ita stipulatus, §. Chrysogonus, de verbor. obligatio. Exempla prosequitur ex probis auctoribus. Barnabas Brissonius libr. 5. de formulis. Apponebantur stipulationes emtionibus, ut in l. 3. §. 1. de actio. emt. P. l. cum ab eo, de contrab. emt. Meminit & Varro, libr. 2. de re rustica. capit. 2. 3. 5. & Seneca. libr. 3. de Benefic. B
 Utinam (inquit) nulla stipulatio emtorem venditori obligaret. Adiucebatur & in pecunia credite cautionibus stipulatio, l. ita. si certum petat. & in summa tot sunt stipulationum conventionalium genera, quot rerum contrahendarum, l. stipulationum. §. conventionalium, de verborum obligat. veruntamen non ideo duos contractus dicemus principalem, & stipulationem, quæ principali adicitur, sed unum C
 tantum. l. si ita. §. vlt. de nouat. P.
 h In l. stipulatio ista, 38. §. in stipulationibus. & l. quicquid adstringenda, 99. de verbo. obligat. P. l. cum queritur, 27. de rebus dubiis. l. veteribus 39. de pact. P. facit ratio, l. Arrianus, 46. de actio. P. In pratoris tamen stipulationibus, pratoris est interpretatio. In pratoris, 8. de pratoris stipul. P. Ea tamen repetita, & in stipulationem deducta intelliguntur, & subintelliguntur, de quibus ante stipulationem conuenit. l. Titia, 134. §. idem respōdit, de verb. oblig. l. item quia. 4. §. fin. de pact. P.
 i Videt. 3. 4. 5. cum suis §§. l. si domus, 8. de prescript. verb. libr. 19. tit. 5. Eoque refer estimationem, prescriptisque verbis actionem, de qua, in l. 1. & 2. de estimatoria actio. libr. 19. P. tit. 3. Et vide ea que diximus, lib. 28. Syntag. iuris. cap. 6.*

DE FIDEIVSSORIBVS.

TITVLVS XI.

CAPVT I.

Continuatio, & quid fideiussor.

Q Via verbis, † & stipulatione obligatur fideiussores, a dicamus de illis post verborum obligationem.

Fideiussor dicitur, † qui pro fide seu obligatione alterius, se obstringit. b

SCHOLIA.

a l. 5. §. satisfacere, de verb. obligat. P. §. non solum, de fideiussoribus apud Iustinian. l. blandius, 22. C. cod. tit. de fideiussoribus generaliter tractatur, libr. 3. decret. tit. 22. libr. 4. C. tit. 41. lib. 46. P. tit. 1. & lib. 3. institutio. tit. 21. de fideiussoribus vero in specie dotium, nouella 4. minorum. libr. 2. C. tit. 24. tutorum, vel curatorum, libr. 5. C. tit. 57. & lib. 27. P. tit. 7.

b §. 1. de fideiussor. apud Iustinian. l. 1. §. sed aut proprio, de actio. P. ibi. Qui alio nomine obligatur, fideiussor vocatur, & plerumq; ab eo, quem proprio nomine obligamus, alios accipimus, qui eadem obligatione teneantur. Ad promissores dixit fideiussores Pomponius, in dicta l. 5. §. satis acceptio est, de verbor. obligat. ut Vlpian. in l. omnibus, 43. de solut. libr. 46. P. tit. 3. ut & in l. si vero, 64. §. sed et si virum, solut. matrimon. P. fideiussor obligatur, & ipse etiam heredem suum obligatum relinquit, cum rei locum obtineat, l. 4. infra de fideiussor. Pandect. §. 1. eod. tit. Pandect.

CAPVT II.

- 1 Species fideiussionis expromissio.
- 2 Mandatum.
- 3 Constitutum.
- 4 Sponsio.

Species fideiussionis possunt poni, † expromissio, mandatum, constitutum, sponsio, quæ tamen aliquo modo conueniunt, & differunt. a Expromissor dicitur, qui fideiubet vel promittit pro eo, qui efficaciter obligatus non est. b

Mandator qui mandat ante contractum fieri, & ita fideiubere videtur pro eo, qui eius mandato contrahit. c

Constituens est, † qui cū fideiubeat nihilomi-